C/2025/3992

20.8.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 8 юли 2025 година

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Малта

(C/2025/3992)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

Общи съображения

(1) Регламент (ЕС) 2024/1263, който влезе в сила на 30 април 2024 г., определя целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерен държавен дефицит. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в контекста на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в ДФЕС. Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки. С регламента се насърчава също националната ангажираност с фискалната политика и се поставя по-силен акцент върху средносрочното планиране, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план, съдържащ нейните фискални ангажименти, както и ангажиментите за реформи и инвестиции, и обхващащ период от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът за нетните разходи ([2]) в тези планове трябва да спазва изискванията на регламента, в това число изискванията дългът на сектор „Държавно управление“ да следва правдоподобно низходяща траектория до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът на сектор „Държавно управление“ да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да осъществи съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в регламента, периодът на корекция може да бъде удължен с до три години.

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви; ii) дискреционните мерки по отношение на приходите; iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити с приходи от фондове на Съюза; iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза; v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица; и vi) еднократните и другите временни мерки.

(2) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на МВУ се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, даващи фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики МВУ стимулира икономическото и социалното възстановяване, като същевременно допринася за устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. МВУ също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(3) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това помага за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно увеличава използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Малта добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(4) На 13 юли 2021 г. Малта представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от посочения регламент Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V. На 5 октомври 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Малта ([5]), който бе изменен на 14 юли 2023 г. съгласно член 18, параграф 2, за да се актуализира максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да се включи в него главата за REPowerEU ([6]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5, в което се посочва, че Малта е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. За да бъде изпълнението задоволително, трябва да е запазено постигането на предходните ключови етапи и цели за същата реформа или инвестиция.

(5) На 21 януари 2025 г. по препоръка на Комисията Съветът прие препоръка, с която одобри националния средносрочен фискално-структурен план на Малта ([7]). Планът беше представен в съответствие с член 11 и член 36, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2024/1263, като обхваща периода от 2025 г. до 2028 г. и представя фискална корекция, разпределена за четири години.

(6) На 26 ноември 2024 г. Комисията прие становище относно проекта на бюджетен план на Малта за 2025 г. На същата дата въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие Доклада за механизма за предупреждение за 2025 г., в който Малта не бе посочена като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2025 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([8]) на 13 май 2025 г., а съвместния доклад за заетостта на 10 март 2025 г.

(7) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността – стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на ЕС през следващите пет години. В него се определят трите преобразяващи императива на устойчивия икономически растеж: i) иновации; ii) декарбонизация и конкурентоспособност; и iii) сигурност. За да се преодолее изоставането в областта на иновациите, ЕС се стреми да насърчава промишлените иновации, да подкрепя растежа на стартиращите предприятия чрез инициативи като стратегията на ЕС за подкрепа на стартиращите и разрастващите се предприятия и да насърчава въвеждането на модерни технологии като изкуствения интелект и квантовите изчислителни технологии. В стремежа си към по-екологична икономика Комисията изготви всеобхватен план за действие за енергия на достъпни цени и пакт за чиста промишленост,

([3]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Решение за изпълнение на Съвета от 5 октомври 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Малта (11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

([6]) Решение за изпълнение от 14 юли 2023 г. на Съвета за изменение на Решение за изпълнение от 5 октомври 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Малта (ST 11202/2023 INIT, ST 11202/2023 ADD 1).

([7]) Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Малта (ОВ C/2025/649, 10.2.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/649/oj)

([8]) Препоръка на Съвета от 13 май 2025 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2025/2782, 22.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

гарантиращи, че преходът към чиста енергия продължава да бъде разходно ефективен и благоприятен за конкурентоспособността, особено за енергоемките сектори, и е двигател на растеж. За да се намалят прекомерните зависимости и да се повиши сигурността, Съюзът е поел ангажимент за укрепване на световните търговски партньорства, диверсифициране на веригите на доставки и осигуряване на достъп до суровини от критично значение и чисти енергийни източници. Тези приоритети са подкрепени от хоризонтални способстващи фактори, а именно опростяването на нормативната уредба, задълбочаването на единния пазар, финансирането на конкурентоспособността, както и изграждането на съюз на спестяванията и инвестициите, насърчаването на уменията и качествените работни места и по-добрата координация на политиките на ЕС. Компасът за конкурентоспособността е хармонизиран с европейския семестър и гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на Комисията, като се създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

(8) През 2025 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с прилагането на МВУ. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Тези специфични за всяка държава препоръки продължават да бъдат еднакво актуални и за оценката на изменените планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(9) Специфичните за всяка държава препоръки за 2025 г. обхващат ключовите предизвикателства на икономическата политика, които не са отразени в достатъчна степен в мерките, включени в плановете за възстановяване и устойчивост, като се вземат предвид съответните предизвикателства, установени в специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019 – 2024 г.

(10) На 4 юни 2025 г. Комисията публикува доклада за Малта за 2025 г. В него беше оценен напредъкът на Малта в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Малта на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за страната бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Малта. В него бяха оценени също напредъкът на Малта при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

Оценка на годишния доклад за напредъка

(11) На 21 януари 2025 г. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи за Малта: 6,0 % през 2025 г., 5,8 % през 2026 г., 5,8 % през 2027 г. и 6,1 % през 2028 г., което съответства на кумулативните темпове на растеж, изчислени спрямо 2023 г., от 13,8 % през 2025 г., 20,4 % през 2026 г., 27,4 % през 2027 г. и 35,1 % през 2028 г. През 2025—2028 г. тези максимални темпове на растеж на нетните разходи съвпадат с корективните мерки в съответствие с член 3, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1467/97, препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г. за преодоляване на прекомерния дефицит ([9]). На 30 април 2025 г. Малта представи своя годишен доклад за напредъка ([10]) относно действията, предприети в отговор на препоръката на Съвета от 21 януари 2025 г. за преодоляване на прекомерния дефицит, и изпълнението на реформи и инвестиции в отговор на основните предизвикателства, установени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Малта относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(12) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията препоръча да се задейства по координиран начин националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана. Това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г., без да се засяга специфичният характер на политиката за сигурност и отбрана на някои държави членки, и отчита интересите на всички държави членки в областта на сигурността и отбраната в съответствие с Договорите.

(13) Въз основа на данните, потвърдени от Евростат ([11]), дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Малта е намалял от 4,7 % от БВП през 2023 г. до 3,7 % през 2024 г., а дългът на сектор „Държавно управление“ е спаднал от 47,9 % от БВП в края на 2023 г. на 47,4 % в края на 2024 г. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на темп на нарастване на нетните разходи от 13,9 % през 2024 г. В годишния доклад за напредъка за 2025 г. Малта

([9]) Препоръка на Съвета за преодоляване на съществуващия прекомерен бюджетен дефицит в Малта, C/5036/25.
([10]) Годишните доклади за напредъка за 2025 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.
([11]) Евростат-Euro Indicators, 22.4.2025 г.

оценява нарастването на нетните разходи през 2024 г. на 14,3 %. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция ([12]), която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е експанзионистична с 1,2 % от БВП през 2024 г.

(14) Според годишния доклад за напредъка макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози на Малта предвижда растеж на реалния БВП от 4,0 % през 2025 г., а инфлацията по ХИПЦ се очаква да бъде 2,3 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 4,1 % през 2025 г. и с 4,0 % през 2026 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 2,2 % през 2025 г. и 2,1 % през 2026 г.

(15) В годишния доклад за напредъка се очаква дефицитът на сектор „Държавно управление“ да намалее до 3,3 % от БВП през 2025 г., а съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да нарасне до 48,4 % до края на 2025 г. Тези тенденции съответстват на ръст на нетните разходи от 0,1 % през 2025 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“ от 3,2 % от БВП за 2025 г. Намаляването на дефицита през 2025 г. отразява главно намаляването на други капиталови разходи поради приключването на разходите, свързани с националната авиокомпания. Според изчисленията на Комисията тези тенденции съответстват на нарастване на нетните разходи от 0,8 % през 2025 г. Тези по-високи, отколкото в годишния доклад за напредъка, прогнози за растежа на нетните разходи се дължат на различни прогнози за националното съфинансиране на програмите на ЕС и други капиталови разходи. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се предвижда да бъде рестриктивна – с 1,9 % от БВП през 2025 г. Съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП се очаква да нарасне до 47,6 % до края на 2025 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите на сектор „Държавно управление“ в размер на 0,2 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2025 г. в сравнение с 0,3 % от БВП през 2024 г. Разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост, способстват за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга на сектор „Държавно управление“ на Малта.

(17) Разходите за отбрана на сектор „Държавно управление“ в Малта възлизаха на 0,5 % от БВП през 2021 г., 0,5 % от БВП през 2022 г. и 0,4 % от БВП през 2023 г. ([13]) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. разходите за отбрана се предвиждат да бъдат 0,4 % от БВП през 2024 г. и през 2025 г. Това съответства на увеличение с 0,1 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г.

(18) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните разходи в Малта се очаква да нараснат с 0,8 % през 2025 г. и с 14,9 % кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. растежът на нетните разходи на Малта през 2025 г. се предвижда да бъде под препоръчания максимален темп на растеж, определен с плана за корекции. Когато 2024 г. и 2025 г. се разглеждат заедно, се очаква кумулативният темп на растеж на нетните разходи да бъде над препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение ([14]) от 0,2 % от БВП. Прогнозираното кумулативно отклонение не надвишава прага от 0,6 % от БВП за кумулативното отклонение, над който би имало силно предположение за липса на ефективни действия. Поради това процедурата при прекомерен дефицит за Малта временно се спира. Същевременно Малта се приканва да има готовност да предприеме допълнителни мерки за спазване на плана за корекции. По-пълна оценка ще бъде извършена, когато има налични данни за резултатите.

(19) Освен това Съветът препоръча на Малта да прекрати извънредните мерки за енергийна подкрепа преди зимата на 2024/2025 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. нетните бюджетни разходи ([15]) за извънредни мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 1,1 % от БВП през 2024 г. и се очаква да бъдат 1,0 % през 2025 г. По-специално намаленията на косвените данъци върху потреблението на енергия и субсидиите за производството на енергия, за да се компенсира увеличението на цените на вносната електроенергия, остават в сила. Извънредните мерки за енергийна подкрепа не бяха прекратени преди зимата на 2024/2025 г. Това не е в съответствие с препоръките на Съвета.

([12]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики — както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

([13]) Евростат, държавни разходи по Класификацията на функциите на държавното управление (КОФОГ). Поради методологични различия между определенията на КОФОГ и НАТО разходите, основани на определението на КОФОГ, може да се различават от разходите, основани на определението на НАТО.

([14]) От 2026 г. тези цифри ще се появяват в контролния общ баланс, установен в член 22 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

([15]) Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите, и когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

(20) Годишният доклад за напредъка не включва бюджетни прогнози за периода след 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2025 г. се предвижда дефицит на сектор „Държавно управление“, възлизащ на 2,8 % от БВП през 2026 г. Намаляването на салдото на сектор „Държавно управление“ през 2026 г. отразява главно по-нататъшното намаляване на субсидиите. Тези тенденции съответстват на растеж на нетните разходи от 5,3 % през 2026 г. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, се предвижда да бъде рестриктивна – с 0,8 % от БВП през 2026 г. Комисията предвижда съотношението на дълга на сектор „Държавно управление“ към БВП да намалее до 47,3 % до края на 2026 г.

Основни предизвикателства пред политиката

(21) Справянето с агресивното данъчно планиране продължава да бъде от ключово значение за подобряване на ефективността и справедливостта на данъчните системи. С оглед на страничните ефекти от стратегиите за агресивно данъчно планиране между държавите членки, координираните действия на националните политики на всички държави членки, които да допълват законодателството на ЕС, са от първостепенно значение. Малта предприе стъпки за справяне с практиките на агресивно данъчно планиране чрез изпълнение на договорени по-рано международни и европейски инициативи и чрез осъществяване на реформи, за които е поет ангажимент в плана за възстановяване и устойчивост, като например въвеждането на законодателство в областта на трансферното ценообразуване, което започна да се прилага от януари 2024 г. Въпреки това, докато в Малта не бъдат въведени данъци при източника или еквивалентни защитни мерки върху плащанията на лихви, дивиденти, авторски и лицензионни възнаграждения, извършвани от дружества, установени в Малта, към юрисдикции с нулево и ниско данъчно облагане (т.е. всяка юрисдикция със законоустановена ставка на корпоративния подоходен данък под най-ниската законоустановена ставка на корпоративния подоходен данък в Съюза, която е 9 %), за да се гарантира, че тези плащания не се прехвърлят необложени към трети държави, рискът от двойно необлагане на тези печалби остава голям. Освен това третирането на местните дружества, които не са установени в страната, продължава да поражда риск от двойно данъчно необлагане както за дружествата, така и за физическите лица.

(22) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок приключването на ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Малта през екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. В съобщението на Комисията „NextGenerationEU — Пътят към 2026 г.“, прието на 4 юни 2025 г., се изяснява приложимият график за приключването на Механизма и се предоставят насоки на държавите членки за постигането на максимална ефективност на изпълнението до 31 август 2026 г., включително относно начините за по-нататъшно рационализиране на техните ПВУ, излагат се основните варианти, които да бъдат взети предвид при преразглеждането им, и се подчертава значението на внимателното съвместно планиране при подаването на последните искания за плащане през 2026 г. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(23) Изпълнението на програмите на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Кохезионния фонд (КФ), се ускори в Малта. Важно е да продължат усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на тези програми, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Малта вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа, като същевременно засилва социалното сближаване. Същевременно Малта продължава да е изправена пред предизвикателства, включително свързани с недостига на умения и несъответствията между търсените и предлаганите умения, ускоряването на енергийния преход, гарантирането на сигурността на водоснабдяването и устойчивото управление на водите. В съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Малта се изисква — като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване — да направи преглед на всяка програма, като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г. С предложението на Комисията, прието на 1 април 2025 г. ([16]), срокът за представяне на оценка — за всяка програма — на резултатите от междинния преглед се удължава за след 31 март 2025 г. В тях също така се предоставят възможности за гъвкавост, за да се ускори изпълнението на програмите, както и стимули за държавите членки да разпределят ресурси по линия на политиката на сближаване за пет стратегически приоритетни области на Съюза, а именно конкурентоспособността в областта на стратегическите технологии, отбраната, жилищното настаняване, устойчивостта на водните ресурси и енергийния преход, както и за инвестиции в умения в приоритетни сектори, като същевременно се запазва акцентът върху лицата в най-уязвимо положение в програмите по линия на ЕСФ+.

([16]) Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед – COM(2025) 123 final.

(24) Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) предоставя възможност за инвестиране в ключов стратегически приоритет на ЕС, като се укрепва конкурентоспособността на ЕС. Средствата по STEP се насочват чрез 11 съществуващи фонда на ЕС. Държавите членки могат също така да допринесат за програмата InvestEU в подкрепа на инвестициите в приоритетни области. Малта би могла да използва оптимално тези инициативи в подкрепа на разработването или производството на технологии от критично значение, включително чисти технологии с ефективно използване на ресурсите.

(25) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Малта следва да предприеме ефективни действия за преодоляване на оставащите предизвикателства, свързани с агресивното данъчно планиране, образованието и уменията, енергетиката и декарбонизацията, автомобилния транспорт и научните изследвания и иновациите.

(26) Подобряването на резултатите в областта на иновациите е от решаващо значение, за да може Малта да запази растежа на производителността си и да премине към по-устойчива, основана на знанието икономика. Общите разходи на Малта за НИРД като процент от БВП са вторите най-ниски в ЕС (0,64 % от БВП през 2023 г. спрямо средно 2,24 % за ЕС) и намаляват през последното десетилетие. Това се отнася както за публичните, така и за частните разходи за НИРД. Публичните инвестиции в НИРД като процент от БВП са по-ниски от тези преди 10 години и са доста под средните за ЕС (0,27 % от БВП през 2023 г. спрямо 0,72 % средно за ЕС). Картината е сходна за частните инвестиции в НИРД (0,37 % от БВП спрямо средната стойност за ЕС от 1,49 %). Липсата на инвестиции се отразява на качеството на публичната система за научни изследвания и резултатите от иновациите. Малта би имала полза от насърчаването както на публичните, така и на частните инвестиции в НИРД, по-специално чрез прилагане на целенасочени данъчни стимули.

(27) Малта продължава да е изправена пред предизвикателства при постигането на екологосъобразен икономически растеж, което означава балансирането на икономическо развитие и екологична устойчивост. Екологичният преход на страната е възпрепятстван от доминиращата роля на изкопаемите горива в нейната енергийна система. Малта отчита значителни субсидии за изкопаеми горива без планирано постепенно прекратяване преди 2030 г. По-специално субсидиите за изкопаеми горива, които не са целеви мерки, свързани с енергийната бедност или истински опасения за енергийната сигурност; които възпрепятстват електрификацията и не са от решаващо значение за конкурентоспособността на промишлеността, биха могли да се считат за приоритет за постепенно премахване. В Малта субсидиите за изкопаеми горива — като текущата подкрепа за Enemalta, субсидиите за производителите на нефтени продукти, по-специално на бензин и дизелово гориво, и намаляването на акцизите върху бензина и дизеловото гориво — са икономически неефективни и действат като фактори, демотивиращи използването на възобновяеми енергийни източници и декарбонизацията на икономическите дейности. Нещо повече, те представляват бюджетна тежест за публичните финанси на Малта. Освен това през 2023 г. за Малта делът на енергията, получена от възобновяеми източници, в брутното крайно потребление на енергия беше 15 % — един от най-ниските резултати в ЕС на навлизане на енергията от възобновяеми източници. Почти всички инсталирани мощности за енергия от възобновяеми източници са са слънчеви инсталации на сушата, но Малта има значителен потенциал да разшири своя микс за енергия от възобновяеми източници чрез широкомащабни проекти за вятърна и слънчева енергия в морето. Способността на Малта да внедрява възобновяеми енергийни източници и да подобрява сигурността на енергийните си доставки зависи и от добрия напредък (с ключовата подкрепа от политиката на сближаване на ЕС за периода 2021—2027 г.) в изграждането на втория междусистемен електропровод с Италия и непрестанното укрепване и модернизиране на собствената национална електроенергийна мрежа, включително като я направи по-гъвкава. Освен това, въпреки че са въведени някои мерки за подкрепа за насърчаване на енергийната ефективност, както и инвестиции в санирането на сгради от публичния и частния сектор в рамките на малтийския план за възстановяване и устойчивост, между 2018 г. и 2022 г. крайното потребление на енергия в жилищните сгради се е увеличило с 13,5 %. Малта би могла да има полза от по-нататъшни действия за насърчаване на повишаването на ефективността в сектора на сградите, което също така би спомогнало за постигането на целта за намаляване на емисиите съгласно Регламента за разпределяне на усилията.

(28) Справянето със задръстванията по пътищата и високите емисии от автомобилния транспорт е от решаващо значение за подобряване на конкурентоспособността, качеството на живот и подпомагането на уязвимите слоеве от населението в Малта. След разширяването през октомври 2022 г. на безплатния редовен автомобилен обществен транспорт, така че да обхване всички жители на Малта, се наблюдава засилено използване на редовен автомобилен обществен транспорт, но оттогава насам по пътищата на Малта ежедневно се добавят значителен брой регистрирани леки автомобили. Транспортният сектор е най-големият източник на емисии на парникови газове в Малта, попадащ в обхвата на Регламента за разпределяне на усилията. Между 2005 г. и 2022 г. емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили с 32 %. Поради това са необходими мерки за справяне със задръстванията по пътищата чрез предлагане на качествени колективни услуги за автомобилен транспорт, за да се намали използването на частни леки автомобили, както и мерки, които възпират използването на частни леки автомобили. Повишаването на качеството и ефективността на обществения автомобилен транспорт, например чрез въвеждането на специални автобусни ленти, и увеличаването на инвестициите в инфраструктура за активна мобилност, включително подобрени пешеходни алеи, биха подпомогнали преминаването в по-висока степен към по-устойчиви видове транспорт и биха гарантирали безопасността и по-доброто качество на живот на хората, включително за хората с намалена мобилност.

(29) Недостигът на квалифицирана работна ръка, както и несъответствията между търсените и предлаганите умения са пречка за бъдещия растеж, конкурентоспособността и зеления и цифровия преход. Процентът на свободните работни

места е сред най-високите в ЕС, като наред с другото има остър недостиг при информационните и комуникационни технологии (ИКТ), изкуствата, развлеченията и отдиха, строителните сектори, части от сектора на услугите, както и сред специалистите в областта на здравеопазването и дългосрочните грижи и учителите. Освен това 64 % от дружествата считат, че местната работна сила не е достатъчно подготвена за прехода към въглеродна неутралност. Макар че се подобрява и съответства на средната стойност за ЕС, ученето за възрастни остава доста под националната цел от 57,6 % за 2030 г., като процентът на високообразованите възрастни, които участват в обучение, е много по-висок, отколкото този на възрастните с по-ниска степен на образование. Записването в професионално образование и обучение (ПОО) остава далеч под средното за ЕС, а в гимназиалния етап на средното образование през 2023 г. само около един на всеки трима ученици е записан в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), което е под средното за ЕС равнище. Делът на студентите, записани в дисциплини в областта на НТИМ, е един от най-ниските в ЕС — 13,9 %, с едва 5,1 % в областта на ИКТ, и още по-нисък сред жените. Трайно недостатъчните основни умения свидетелстват за системни недостатъци в образователната система. Поради липсата на подходящо квалифициран преподавателски персонал и неефективните преподавателски практики и учебни програми системата не отговаря в достатъчна степен на нуждите на всички деца, включително учениците с увреждания. Всеки трети на 15-годишна възраст няма основни умения по математика, четене и точни науки, а около половината от учениците в 8 клас (на възраст от 12 до 13 години) нямат основни цифрови умения. Въпреки подобренията през последните години една десета от учениците все още напускат преждевременно образованието или обучението, което увеличава вече големия резерв от нискоквалифицирани възрастни. Повишаването на качеството и съответствието на образованието и обучението с нуждите на пазара на труда, по-специално чрез укрепване на основните умения на учениците и първоначалното и продължаващото обучение на учителите, както и насърчаване на записването в ПОО и в ученето за възрастни за нискоквалифицираните лица, са от ключово значение за подобряване на ниските образователни резултати и за намаляване на високия недостиг и несъответствие на уменията, включително в областта на НТИМ и екологичния преход.

(30) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз през 2025 г. Съветът препоръчва на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната. За Малта препоръки 2, 3, 4 и 5 спомагат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната относно конкурентоспособността, докато препоръки 4 и 5 спомагат за изпълнението на втората препоръка за еврозоната относно устойчивостта, а препоръка 1 спомага за изпълнението на третата препоръка за еврозоната относно макроикономическата и финансовата стабилност, формулирана в препоръката от 2025 г.,

ПРЕПОРЪЧВА на Малта да предприеме през 2025 г. и 2026 г. следните действия:

1. Да укрепи общите разходи и готовността в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивост на дълга в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 6 март 2025 г. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г., с оглед преодоляване на прекомерния дефицит. Да прекрати постепенно извънредните мерки за енергийна подкрепа. Да преодолее оставащите рискове, свързани с агресивното данъчно планиране, да въведе данък, удържан при източника, върху изходящите плащания или еквивалентни защитни мерки и да измени правилата за дружествата, които не са установени в страната.

2. С оглед на приложимите срокове за навременното приключване на реформите и инвестициите съгласно Регламент (ЕС) 2021/241 да гарантира ефективното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU. Да ускори изпълнението на програмите по политиката на сближаване (ЕФРР, ФСП, ЕСФ+, Кохезионния фонд), като се основава, когато е подходящо, на възможностите, предлагани от междинния преглед. Да използва оптимално инструментите на ЕС, включително възможностите, предоставени от програмата InvestEU и платформата за стратегически технологии за Европа, за да подобри конкурентоспособността.

3. Да насърчава инвестициите в научни изследвания и иновации, включително чрез увеличаване на публичните инвестиции в НИРД и стимулиране на частните инвестиции в НИРД, например чрез данъчни стимули за НИРД.

4. Да ускори внедряването на енергия от възобновяеми източници чрез насърчаването на широкомащабни проекти и маломащабни инвестиции в пряко производство и потребление на енергия. Да намали потребностите от енергия чрез подобряване на енергийната ефективност на сградите. Да намали емисиите от автомобилния транспорт и да се справи със задръстванията по пътищата чрез насърчаване на качествения и ефикасен обществен транспорт, увеличаване на инвестициите в инфраструктура за активна мобилност и възпиране на използването на автомобили. Да премахне постепенно субсидиите за изкопаеми горива.

5. Да повиши качеството на образованието и обучението и значимостта му за пазара на труда с оглед на ниските образователни резултати и на високия недостиг и несъответствието между уменията и изискванията, включително в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), както и на екологичния преход, по-специално чрез насърчаване на основните умения на учениците, първоначалното и продължаващото обучение на учителите, както и чрез насърчаване на записването в професионално образование и обучение и в ученето за възрастни за нискоквалифицираните лица. Да засили приобщаващия характер на образованието и обучението.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2025 година.

За Съвета

Председател

S. LOSE